

❀ นางอุไร สัจจะไพบุลย์ ❀
ประเภทเครื่องทอ (ผ้าฝ้ายแกมไหม)

ชุดผ้าฝ้ายแกมไหม

“ผ้าฝ้ายแกมไหม” เป็นงานท้องถิ่นของบ้านนางาม ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยบ้านนางามเป็นชุมชนไทยพวน ที่มีภูมิปัญญาการสร้างสรรค์ผ้าทอไหมลายขิดที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน โดยผ้าฝ้ายแกมไหมจะมีลักษณะที่โดดเด่นเฉพาะตัวคือความนุ่มและความพลิ้วไหว จะมีการทอผ้าผสมระหว่างไหมและฝ้ายได้อย่างลงตัว และเมื่อนำมาทำเป็นเครื่องแต่งกายจะให้ความเงางามที่มาจากเส้นไหม และความอบอุ่นที่มาจากเส้นฝ้าย เมื่อนำมาสวมใส่จะทำให้ดีต่อสุขภาพและผิวพรรณ

ผ้าฝ้ายแกมไหม

ชุดผ้าฝ้ายแกมไหม

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

นางอุไร สัจจะไพบูลย์ เดิมเป็นคนที่ชื่นชอบและมีความสนใจในลวดลายของผ้าไทยอยู่ก่อนแล้ว ประกอบกับได้มาเห็นการทอผ้าของชาวบ้านที่บ้านนางาม ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จึงคิดอยากจะพัฒนาและสร้างสรรค์ผ้าของบ้านนางามให้มีความทันสมัยและอยากจะอนุรักษ์ผลงานหัตถกรรมของท้องถิ่นไว้ จึงได้ชักชวนคนในหมู่บ้านให้มาร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานผ้าฝ้ายแกมไหมที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านนางาม จนสามารถตั้งกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติได้สำเร็จ

ผ้าฝ้ายแกมไหม

นางอุไรฝึกฝนและเรียนรู้การทำผ้าฝ้ายแกมใหม่ร่วมกับกลุ่มแม่บ้านในชุมชน และได้มีที่ปรึกษาจากหน่วยงานราชการมาให้คำแนะนำ ประกอบกับนางอุไรเป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์จึงสามารถสร้างผลงานให้มีความแปลกใหม่ ทันสมัย ไม่เหมือนใคร จนได้รับการยอมรับจากผู้คนที่มีความชื่นชอบด้านผ้าฝ้ายแกมใหม่อย่างมาก จึงยึดอาชีพการทอผ้าฝ้ายแกมใหม่มาจนถึงปัจจุบัน

นางอุไรถือเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ด้านงานหัตถกรรมผ้าฝ้ายแกมใหม่คนสำคัญของตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีโดยยังคงสืบสานภูมิปัญญาผ้าฝ้ายทอมือตามแบบกรรมวิธีโบราณและยังคงอนุรักษ์สวดลายผ้าฝ้ายทอมือแบบดั้งเดิมด้วยตนเองเป็นระยะเวลากว่า 22 ปีมาแล้ว

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะฝีมือเชิงช่าง

ผ้าฝ้ายแกมไหมเป็นงานหัตถกรรมที่ทรงคุณค่าของบ้านนางามที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษ สืบต่อมาจนถึงปัจจุบันและเป็นงานที่สะท้อนให้เห็นถึงทักษะฝีมือ และความชำนาญของช่าง ในการสร้างสรรค์ผลงานการย้อมสีธรรมชาติ “เบญจวิถี” โดยใช้กรรมวิธี 5 ขั้นตอน คือ การย้อมสีธรรมชาติของเส้นไหมและฝ้าย การกล่อมลาย หางกระรอก การทอแงงฉลุ การทอลายขีด และการทอผ้าลายขีดธรรมดาเป็นการผสมผสานขั้นตอนต่าง ๆ ได้อย่างลงตัวจนได้ลวดลายที่มีความประณีตสวยงาม มีสีเส้นที่สดใสจากการย้อมสีจากธรรมชาติ อีกทั้งเวลาสวมใส่จะมีความสบาย รู้สึกอบอุ่น และดีต่อสุขภาพผู้สวมใส่และดีต่อสิ่งแวดล้อม

ชุดผ้าฝ้ายแกมไหม

นางอุไรเลือกใช้เทคนิคการขีดหรือการมัดหมี่ที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านนางามที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยใช้ลวดลายที่มีความเรียบง่ายแต่ต้องสร้างสรรค์ด้วยความประณีตและความใส่ใจ ผลงานที่ออกมาจึงมีความสวยงาม และการออกแบบที่ร่วมสมัยทำให้สามารถใส่ได้ทุกวัย จึงเป็นที่ชื่นชอบของคนรุ่นใหม่เป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้นางอุไรยังนำเส้นใยคอลลาเจนมาเป็นทางเลือกให้กับลูกค้าที่ห่วงใยในสุขภาพ โดยเส้นใยคอลลาเจนนั้นสามารถป้องกันแสงยูวี ไม่ทำให้ผิวแห้งกร้าน อีกทั้งยังช่วยลดกลิ่นได้ดีอีกด้วย โดยลูกค้าจะมีตัวเลือกที่มากขึ้นและเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลงาน แต่ยังคงความสวยงามด้วยลวดลายผ้าไทย เช่น ลายขอ ลายนาค ลายมัดหมี่ยกขีด เป็นต้น ที่นำมาสร้างสรรค์ลวดลายลงบนผืนผ้า โดยเน้นรูปลักษณ์ให้มีความทันสมัยสวมใส่ได้ทุกวัย

เสื้อผ้าฝ้ายแกมไหม

ชุดผ้าฝ้ายแกมไหม

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

เอกลักษณ์ผ้าฝ้ายแกมไหมฝีมือนางอุไรอยู่ที่การเลือกใช้เทคนิคการย้อมสีจากธรรมชาติทั้งหมด เช่น ครั่ง คราม มะกอก ฝักคูณ เป็นต้น ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่หาได้ง่ายตามท้องถิ่น โดยการย้อมสีจากธรรมชาติมีกรรมวิธีการทำที่ยาก ต้องอาศัยทักษะและความชำนาญ จึงจะสามารถย้อมสีให้ติดกับเส้นไหมทุกด้านได้อย่างสวยงาม อีกทั้งนางอุไรยังคิดพัฒนาสีให้มีความแปลกใหม่และเข้ากับยุคสมัยในปัจจุบันมากขึ้น เช่น สีโทนพาสเทลหรือการเลือกใช้สีเส้นที่สดใส ทำให้เป็นที่ชื่นชอบของคนรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก

ผลงานที่โดดเด่นสะท้อนถึงความประณีต และความคิดสร้างสรรค์ของนางอุไรคือ ชุดเดรสผ้าฝ้ายแกมไหม ที่ใช้เทคนิคการเกะล้าง เป็นการสร้างลายลงบนพื้นผ้า โดยนำเอาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมาผสมผสานกับความร่วมสมัย จึงทำให้ผลงานของนางอุไรมีความโดดเด่น สีเส้นสดใส สวมใส่สบายไม่อับชื้น นางอุไรยังคงเน้นการอนุรักษ์รูปแบบกรรมวิธีแบบดั้งเดิม และยังคงออกแบบลวดลายใหม่อยู่เสมอ โดยผลงานทุกชิ้นจะทำด้วยความรัก ความใส่ใจ และความสามัคคีของคนในหมู่บ้านที่ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมามีความประณีตและสวยงาม จนเป็นที่พึงพอใจของลูกค้า และได้รับความนิยมาอย่างยาวนานจนถึงปัจจุบัน

ผ้าฝ้ายแกมไหม

การถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาผลงาน

นางอุไรยังคงมุ่งมั่นตั้งใจที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เด็กเยาวชนคนรุ่นใหม่และบุคคลทั่วไปที่มีความชื่นชอบในงานหัตถกรรมแขนงนี้ เพื่อให้เด็กยุคใหม่ช่วยกันสืบสานงานผ้าฝ้ายแกมไหมของบ้านนางามต่อไปอย่างไม่หวงแหนวิชา อีกทั้งยังเป็นการสร้างรายได้และสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชนได้อีกด้วย

ด้านการพัฒนาผลงาน นางอุไรยังคงสร้างสรรค์ลวดลายใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้ผลงานมีความทันสมัยแต่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่มีมาอย่างยาวนาน เช่น การขีด การแกะลวด ที่นำมาสร้างสรรค์ลงบนผลงานและพัฒนาให้ผลงานมีความหลากหลายขึ้น เช่น เสื้อผ้า ชุดสูท ผ้าคลุมไหล่ หมวก จึงสร้างความแปลกใหม่และความโดดเด่นให้กับผลงาน อีกทั้งยังได้รับความนิยมจากชาวไทยและชาวต่างชาติอีกด้วย